

FN-forbundets Nyhedsbrev

Årgang 3, nr. 2, februar 2008

Indhold i dette nummer:

NYT fra FN-forbundet.....	2
LEDER - Så giv dog irakerne de opholdstilladelser!	3
Nu skal det være slut med vold mod kvinder!	6
Om at feje for sin egen dør: UNDP og kampen mod korruptionen.....	7
Baggrunden for Khmer Rouge tribunalet	10
Gigantisk slendrian i Sudan har kostet FN langt over 10 millioner dollars.....	13
Internationalt overblik ved Henrik Døcker	15

Deadline for stof til næste nummer af nyhedsbrevet er mandag den 21. april 2008

Udgivet af FN-forbundet, Store Kongensgade 36, 4.th., 1264 København K, www.una.dk,
e-mail: fnforbundet@una.dk, ISSN: 1901-645X

Redaktion: Anni Herfort Andersen, Sussi K. Andersen, Henrik Døcker, Johanne Riktrup
Hansen, Trine M.N. Jensen, Dorte Munch, Hanne Steinmeier og Jørgen Estrup (ansvarshavende)

NYT fra FN-forbundet

FN-forbundet indbyder til debattmøde om sproglige menneskerettigheder

Torsdag den 21. februar 2008 kl. 19.00 afholdes debattmødet i FN-forbundets lokaler, Store Kongensgade 36, 4.th.

Den 21. februar er Den internationale dag for Modersmål. I den anledning arrangerer FN-forbundet i samarbejde med Esperantoforeningen og Modersmål-Selskabet et debattmøde om sproglige menneskerettigheder.

På mødet vil der blive sat fokus på sprogtrettigheder ud fra et kulturelt, juridisk og politisk perspektiv.

Alle er velkomne!

Medlemstilbud: Skal du holde oplæg og/eller undervise om FN, så få tilsendt foredragspakker

Vi har fået lavet et ekstra oplag af de foredragspakker, som blev udarbejdet i 2007 til underviserne i FN-forbundets skoletjeneste. Dvs., at selv om du ikke er medlem af Skoletjenesten, kan du nu få tilsendt cd-rommen med foredragspakkerne, som skal tjene som hjælp ved foredrag om FN og FN-relaterede emner.

Cd-rommen indeholder følgende fem foredragspakker:

- FN's historie, opbygning og arbejde (målrettet folkeskolen)
- Menneskerettigheder (målrettet gymnasier og højskoler)
- FN med danske øjne (målrettet gymnasier og højskoler)
- FN som fredsskaber (målrettet gymnasier og højskoler)
- 2015 Målene (målrettet gymnasier og højskoler)

Foredragspakkerne har et oplysende og debatskabende sigte og er udviklet af en arbejds-gruppe bestående af fire personer fra FN-forbundets skoletjeneste. Det er muligt at sammensætte oplæg/dias efter behov, også på tværs af de fem temapakker, og man er velkommen til at rette, tilføje eller klippe i materialet.

Vil du have cd-rommen tilsendt, så kontakt FN-forbundets sekretariat, tlf.: 33 46 46 90 eller e-mail: yvonne.petersen@una.dk

LEDER - Så giv dog irakerne de opholdstilladelser!

Forespørgselsdebatten i Folketinget den 23.-24. januar 2008 om "hurtigst muligt at finde en løsning for de afviste asylansøgere, som et bredt politisk flertal skal stå bag" faldt til jorden med en klagende lyd.

Statsministerens løfte i valgkampens slutfase om en bred politisk aftale vedrørende forbedringer for de irakiske asylansøgere viste sig den 16. januar at være blevet til en smal aftale mellem regeringspartierne og Dansk Folkeparti om særdeles beskedne vilkårsforbedringer om boligplacering og undervisning, forbedringer, som tilmed kun skulle gælde for en del af asylansøgerne.

Ved forespørgselsdebatten kunne Ny Alliance ikke stemme for løsgænger Pia Christmas Møllers forslag til vedtagelse, men udtalte i stedet tillid til regeringen og stillede sig tilfreds med at blive inviteret til forhandlinger. Den efterfølgende nedsmeltning af Ny Alliance har stabiliseret VKO-flertallet, så der er ikke basis for at forvente væsentlige resultater af disse forhandlinger.

Det mest nærliggende i situationen vil være at give de afviste irakiske asylansøgere opholdstilladelse efter reglerne i Udlændingelovens § 9 c. Det kan ske administrativt og altså uden lovændring. De fleste af irakerne har siddet i danske asylcentre i flere år - nogle i op

til ni år - under forhold, der er psykisk nedbrydende og har medført psykiske sygdomme hos mange af dem og ikke mindst gået ud over børnene.

At denne mulighed er til stede understreges af oplysningerne om, at der siden august 2006 er givet humanitær opholdstilladelse på grund af psykisk sygdom til 245 afviste asylansøgere fra Kosovo, Irak og Iran (Kilde: Dagbladet Information 6. 2. 08). De har alle ventet mindst et år i et asylcenter og 133 af dem har ventet i mere end tre år. Opholdstilladelse fordeler sig på 125 børn og 120 voksne. Af de voksne er 22 uden børn. Opholdstilladelse er givet på grundlag af diagnoser som paranoid psykose, skizofreni, angst og depression.

Integrationsministeren udtaler til Information; "Vi følger loven. Og hvis de har en lægeerklæring, kan de få humanitært ophold."

Den holdning, der ligger bag denne praksis, er chokerende. Det er uanstændigt! Det er jo almindeligt kendt, at lang tids venten i uvished og lediggang i asylcentre er invaliderende og psykisk nedbrydende. Kan det virkelig være holdningen, at først når den psykiske nedbrydning har udviklet sig til en psykotisk tilstand eller skizofreni, først da kan der gives en humanitær opholdstilladelse. Det ville unægtelig være mere human og i øvrigt mindre be-

kosteligt at gribe ind på et tidligere tidspunkt, så de kunne være blevet udsat i samfundet som nogenlunde vel fungerende mennesker og ikke til langvarige behandlingsforløb.

Vi må derfor endnu en gang opfordre regeringen til at give de irakiske asylansøgere humanitær opholdstilladelse.

Problematikken kan ikke siges at komme bag på regeringen.

Siden december 2006 har bl.a. UNHCR, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Amnesty, FN-forbundet og Institut for Menneskerettigheder gang på gang opfordret regeringen til at give opholdstilladelse til de afviste irakiske asylansøgere, som myndighederne, på grund af sikkerhedssituationen i det sydlige og centrale Irak, ikke har kunnet tvangstilbagesende. Opfordringerne er fulgt op af støtte fra læger med indsigt i asylansøgernes helbredssituation.

Regeringen har, uanset at muligheden for rent administrativt at give opholdstilladelse efter Udlændingelovens § 9 c er til stede, siddet henstillingerne overhørig under henvisning til, at man ikke kan (vil) blande sig i Flygtningenævnets arbejde. Ved behandlingen af asylansøgningerne arbejder Nævnet med en snæver fortolkning af Flygtningekonventionen og kræver "bevis for konkret og individuel risiko for forfølgelse" som betingelse for asyl. De irakiske asylansøgere, der ikke kan opfylde denne betingelse skal derfor tilbagesendes til Irak, men det har ikke været

muligt på grund af manglende aftale herom med den irakiske regering.

Under indtryk af henstillingerne fra UNHCR og udviklingen i sikkerhedssituationen i Irak har Dansk Flygtningehjælp hjulpet de irakiske asylansøgere med at søge om genoptagelse af sagerne. Det drejer sig om i alt ca. 200 sager, som dækker stort set hele irakergruppen. Indtil 1. 1. 08 havde Nævnet meddelt afslag om genoptagelse af 54 sager, mens andre 23 sager har været behandlet på ny. Af disse 23 er der kun givet asyl i 7 sager. Også i sager, der vedrører medlemmer af religiøse mindretal, er der på ny givet afslag.

En dom ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg i efteråret 2007 giver imidlertid grund til at afprøve den danske asylpraksis nærmere.

Med dommen traf domstolen en principiel afgørelse, der går i rette med hollandsk asylpraksis, som på mange måder svarer til den danske. Dommen fastslår, at det var i strid med menneskerettighederne, da Holland i 2003 gav en somalisk mand afslag på asyl med henvisning til, at han kom fra et relativt sikkert område, og at han ikke var personlig forfulgt. I dommen hedder det, at den somaliske mand tilhører en minoritet, der er i risiko for forfølgelse i Somalia, og at ansøgeren ikke kan afkræves yderligere dokumentation for at han var og fortsat er i personlig fare. Efter Menneskerettighedsdomstolens opfattelse var det altså tilstrækkeligt grundlag for at få asyl, at ansøgeren til-

hører en gruppe, der er i risiko for forfølgelse i hjemlandet.

Med denne tolkning af Flygtningekonventionen ville de irakiske asylansøgere formentlig have fået bevilget asyl i Danmark, en tolkning som i øvrigt svarer til UNHCR's.

Det er derfor rimeligt at efterprøve, om Flygtningenævnet har gjort sig skyldig i fejlagtig regelanvendelse ved behandlingen af iraker-sagerne. Vi har en forventning om, at der i løbet af foråret vil blive fremsendt et antal udvalgte sager til videre prøvelse ved Ombudsmandsinstitutionen og ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg samt til domstolsprøvelse i Danmark.

Der kan gå lang tid - måske år - med at få en afklaring, men den nuværende fastlåste praksis hos regering og Flygtningenævn placerer afviste asylansøge-

re, der ikke kan tilbagesendes, i et juridisk tomrum i årevis med fatale konsekvenser for de berørte - ikke mindst for børnene. Denne uværdige tilstand må ophøre!

I den mellemliggende tid vil FN-forbundet og ligesindede fortsætte presset for bedre forhold for asylansøgerne - uanset at Folketinget nu er lammet af den snævrere mulige "blokpolitik" - 90 mandater! VK-regeringen fravælger med fuldt overlæg de humanitære løsninger, som anvises af FN - og skyder i stedet skylden på børnenes forældre.

Erik Arnsted, medlem af FN-forbundets bestyrelse

Nu skal det være slut med vold mod kvinder!

af **Johanne M. Sørensen**

UNIFEM, FN's Udviklingsfond for Kvinder, har lanceret en stor kampagne for at rette søgelyset mod denne krænkelse af kvinders menneskerettigheder. Kampagnen blev igangsat den 26. november 2007, dagen efter Den Internationale Dag for Stop af Vold mod Kvinder. Den skal sætte fokus på problemet og munde ud i en henvendelse til alle verdens beslutningstagere med kraftig opfordring til at gøre noget ved problemet NU.

UNIFEM har lagt et omfangsrigt materiale på sin hjemmeside www.unifem.org, som organisationer og enkeltpersoner opfordres til at bruge i lokale kampagner for sagen. Endvidere er der oprettet en særlig hjemmeside, www.sayNOToviolence.org, hvor alle opfordres til at underskrive "the virtual book" og dermed tilkendegive, at man støtter kampagnen. Målet er at få millioner til at underskrive, og UN Foundation har netop givet sin støtte til kampagnen ved at love en dollar for hver underskrift op til 100.000. Disse penge vil gå til UNIFEM's Trust Fund to End Violence Against Women.

I betragtning af, at hver tredje kvinde på et eller andet tidspunkt i sit liv vil blive udsat for vold af en eller anden

art, er det godt, at der nu gøres en ekstra indsats.

Temaet er ikke nyt på FN's agenda. Det er det overordnede tema på Kvindekommissionens møder, og Generalsekretær Kofi Annan offentliggjorde i 2006 en rapport over undersøgelser af omfanget af vold mod kvinder.

Men nu vil UNIFEM altså gøre en ekstra indsats med denne oplysningskampagne og underskriftindsamling. Kampagnen løber til 8. marts 2008, Den Internationale Kvindedag, og støttes af alle store kvinde NGO'er, incl. Soroptimist International. Den verdensberømte skuespiller, Nicole Kidman, der er UNIFEM Goodwill Ambassadør, var den første, der satte sin underskrift i den virtuelle bog.

Hermed en opfordring til at støtte bekæmpelse af vold mod kvinder: gør som Nicole Kidman og støt UNIFEM kampagnen ved at underskrive på www.sayNOToviolence.org.

Johanne M. Sørensen er medlem af FN-forbundets bestyrelse og af Soroptimist International i Danmark.

Om at feje for sin egen dør: UNDP og kampen mod korrruptionen

FN's Udviklingsprogram trækker ikke helt på samme hammel som FN i øvrigt: Det drejer sig (fortsat) om Nordkorea og om FN's indkøbsprocedurer.

Af Henrik Døcker

Man skal ikke kaste med sten, når man selv bor i et glashus. Dette fyndord synes at hæfte ved FN, der som bekendt har hovedkvarter i en skyskraber med masser af vinduer på Manhattan. Selv om både OECD (Organisationen for Europæisk Samarbejde og Udvikling) fik sin anti-korrupsionskonvention i 1997 og FN sin noget bredere sigtende konvention mod korrupsion i 2005, har gennemslagskraften hidtil været utilstrækkelig. FN's eget Udviklingsprogram (UNDP) er et skoleeksempel herpå.

Det har vakt mere end almindelig opmærksomhed, at det italienske firma *Corimec S.p.A* i 2007 blev slettet af FN's liste over autoriserede sælgere efter at det var afsløret, at gigantkorruption hæftede ved dettes salg til verdensorganisationen på 30 millioner \$ i 2006. Det udløste imidlertid endnu mere røre, at UNDP kun en måned efter at firmaet var blevet sortstempelt i maj 2007, besluttede sig for at ignorere dette og

indgik en aftale om køb af nødhjælpsudstyr, nærmere bestemte transportable huse til 2,1 mio. \$. UNDP mener sig ikke undergivet FN-indkøbskontor.

UNDP's beslutning rejser mange spørgsmål af principiel karakter, ikke mindst fordi dette program – som har et budget på 5 milliarder \$ om året – er det vigtigste FN-agentur i de fleste af de 160 lande, som det betjener. UNDP er også den ledende FN-institution i et forsøgsprogram, der er blevet døbt "Ét FN", der sigter på at rationalisere og effektivisere FN's indsats verden over. Er andre FN-institutioner for ikke at tale om særorganisationer så heller ikke juridisk bundet af sortlistningen af *Corimec* eller andre firmaer?

Traditionel straffrihed i FN-systemet

UNDP følte sig også hævet over den tanke, at det skulle informere FN-generalsekretærens stab om sin afvigende holdning. *Corimec* blev oprindeligt taget af indkøbslisten efter at den russisk-fødte medarbejder ved FN-Indkøbskontoret Aleksander Jakovlev af tv-selskabet Fox News havde fået afsløret en hemmelig konto i en caraibisk bank. Det går alt sammen mere end ti år tilbage og førte i 2006 til den FN-rapport, der påtog sig at gøre op med verdensorganisationens *impunitetskul-*

tur, dvs. den konsekvente dækken-over brådne kar i egne rækker.

Sidste år afdækkede den særlige indsatsstyrke, som Indkøbskontoret havde dannet, misbrug vedrørende kontrakter for 619 mio. \$ ud af en samlet kontraktmasse på 1,4 mia. \$. Opgaven har ikke været let at løse, eftersom flere udviklingslande ikke bryder sig om at blive kigget efter i kortene. Det har tilsyneladende ikke hjulpet meget, at der er nedsat en "Arbejdsgruppe til samarbejde mellem FN-institutionerne om indkøb", hvor både UNDP og dets assisterende organ "Fællesagenturet for Indkøbsorganisationen" (IAPSO) er med.

IAPSO har såmænd også oprettet et sekretariat for FN's Globale Markedsplads, som skal være styrehus for indkøbsinformation. Men det lyder da godt, når det på dets hjemmeside (www.ungm.org) hedder, at FN-agenturer tilknyttet FN-Markedspladsen strengt håndhæver nul-tolerance over for uetisk, uprofessionel eller bedragerisk opførsel i forbindelse med FN's kontrakter. UNDP har dog fra begyndelsen vist uvilje til fælles fodslag. Det viste sig også i august 2007, da direktøren for FN's Ethiske Kontor, canadieren Robert Benson, ville undersøge omstændighederne omkring albaneren Artjon Shkurtajs afsked fra UNDP.

Som tidligere omtalt i *FN-forbundets Nyhedsbrev* optrådte Shkurtaj som en sand *whistleblower*, en *seriøs sladrehanke*, da han kastede lys over UNDP's mil-

dest talt alternative kanalisering af hård valuta (dollars) til og fra Nordkorea. De særlige nye regler, hvorefter sådanne personer, som altså afslørede 'urent trav' i en FN-institution, ikke nødvendigvis skulle sætte deres stilling på spil ved at afsløre det, gjaldt imidlertid ikke uden for FN's sekretariat, anførte UNDP. Shkurtajs argument, at han tog bladet fra munden "til fremme af FN's interesser" afvistes, og selv generalsekretær Ban Ki-moon endte med at godtage UNDP's holdning. I tråd med dette konkluderede han også, at de straffeforanstaltninger, der blev truffet over for Corimec, ikke gjaldt for UNDP, fordi det - som en række andre FN-organer - har sit eget juridiske grundlag.

En "om'er" i korrupsionsbekæmpelsen

Juristerne skal kort sagt i gang én gang til og konstruere forholdsreglerne for 'systemmisbrugere' mere sindrigt. Men FN-systemet med sine mange FN-missioner verden over har brug for en række specialydelser, som kun få firmer i visse tilfælde kan levere: Corimec således transportable huse. Firmaet underskrev så i november sidste år en aftale om at ville følge FN's principper for indkøb og har siden udformet sit eget sæt af regler for at højne etikken og bekæmpe korrupsionen.

USA's senat graver imidlertid videre i skandalen omkring 'utraditionelle pengeoverførsler til og falske dollars i Nordkorea', den føljeton fra den virkelige verden, som foreløbig ikke har

fundet sin afslutning. Det er nu kommet frem, at Nordkorea manipulerede UNDP ved i perioden april-september 2002 at bruge en UNDP-konto til at overføre 2,72 mio. \$ til sine ambassader i Paris, Stockholm og London samt til FN-missionen i New York, angiveligt for at købe fast ejendom. Pengene overførtes via en bank i Macao.

Ved denne optrevling kom det imidlertid også frem, at UNDP på vegne af UNESCO og WIPO (verdensorganisation for ophavsret) overførte penge til et handelsselskab i Macao, der igen havde relation til et nordkoreansk selskab, som drev våbenhandel. Selv om der var tale om små beløb, rejser det alvorlige problemer. Senatets efterforskningsudvalg har antydnet, at det amerikanske

udenrigsministerium i virkeligheden måske ønskede at hindre offentliggørelsen af nogle af udvalgets afsløringer med det formål at opretholde de diplomatiske forbindelser med Pyongyang. UNDP indstillede sine aktiviteter i Nordkorea i marts 2007.

Alle UNDP-aktiviteterne i Nordkorea var godkendt af programmets styrelse, hvor USA også er repræsenteret. Senatets undersøgelser afslørede ikke UNDP i nogen skurkerolle, men kastede lys over de egenartede forhold i et af verdens mest lukkede land med et tungt virkende banksystem. Regler blev bøjet og tilpasset, og FN var "hjælp-som" ud over det strengt korrekte. Erfaringerne maner til eftertanke i andre dele af verden.

Baggrunden for Khmer Rouge tribunal

Jeg har i de sidste to numre af FN-forbundets Nyhedsbrev haft fornøjelsen at berette om min specialrejse til Cambodja i 2007, hvor jeg var ude for at indsamle data omkring Khmer Rouge tribunal. Jeg vil i denne den sidste del af mit rejsebrev fortælle om det, der netop nu er i gang, og som mange håber bliver det sidste kapitel i den blodige fortælling om Khmer Rouge – Khmer Rouge tribunal.

Af Torben Krab

I dag 29 år efter Khmer Rouge blev besejret af Vietnam, er Cambodja i gang med det endelige opgør med regimet, der i løbet af en periode på knap 4 år (1975-1979) var skyld i ca. 2 millioner cambodjaneres død. Khmer Rouge tribunal er skabt til at fælde dom over de ledende personer i Khmer Rouge. Skabelsen af tribunal har dog været lang og fyldt med forhindringer – forhindringer der stadig spøger og som gør, at mange den dag i dag tvivler på, om der nogensinde vil falde dom over Khmer Rouge.

Oprettelsen af Khmer Rouge tribunal begynder formelt helt tilbage i 1997, hvor Cambodja officielt forespørger FN om assistance til igangsættelse af en retsproces mod Khmer Rouge. På bag

grund af denne forespørgsel nedsætter FN en "Group of Experts", som skal undersøge mulighederne for en sådan retsproces. På dette tidspunkt fortsatte Khmer Rouge fra sit skjul i den nordlige del af Cambodja med at udføre angreb mod det cambodjanske styre og civilsamfund. Dette ændrede sig dog da Pol Pot i 1998 døde i sit skjul i den cambodjanske jungle. Der havde før Pol Pot's død været uro og opbrud inden for Khmer Rouge, og med hans død satte det sidste dødsstød af Khmer Rouge ind. Efterfølgende overgav de fleste Khmer Rouge medlemmer sig inklusiv den øverste ledelse. Ingen af disse blev dog fængslet, det lykkedes dem at lave studehandler med den cambodjanske regering og undgå fængsling. Der var sågar eksempler på, at Khmer Rouge medlemmer fik højtstående placeringer inden for militæret og i politik.

1999 havde FN's "Group of Experts" færdiggjort deres arbejde. Gruppen anbefalede at man oprettede et såkaldt *mixed-tribunal*, hvor det juridiske grundlag var baseret både på international lov og cambodjansk national lov. FN gruppen advarede dog mod at en sådan domstol, hvis den blev fysisk etableret i Cambodja, var i risikozonen for at blive påvirket af national cambodjansk politik, hvilket kunne underminere hele retsprocessen. Grunden til at FN's "Group of Experts" advarede mod indflydelse af cambodjanske politiske forhold var, at der i den cambodjanske

regering var personer med en forhistorie i Khmer Rouge. Forhistorier der gjorde, at en retssag som de ikke kunne kontrollere, kunne true deres politiske legitimitet. En af disse personer er den cambodjanske premierminister Hun Sen. Hun Sen var i de første år af Khmer Rouge regimet en lavere rangerende militærleder i den østlige del af Cambodja. Hun Sen valgte dog efter uoverensstemmelser med den centrale ledelse i Phnom Penh at flygte til Vietnam, hvor han lod sig indrulle i modstandsbevægelsen mod Khmer Rouge, som var under opbygning der.

Utidig cambodjansk indblanding

FN valgte på baggrund af ekspertgruppens anbefaling at indlede processen med at oprette et tribunal, der skulle retsforfølge Khmer Rouge. Der skulle dog ikke gå lang tid før ekspertgruppens frygt for utidig cambodjansk indblanding blev en realitet. Dette skete da Hun Sen stillede en række krav. Det første krav var at en retsproces mod Khmer Rouge skulle foregå på cambodjansk territorium - et krav FN valgte at efterkomme sammen med en række andre krav. Problemet opstod imidlertid, da de mere substantielle forhold omkring tribunalen skulle diskuteres. Hun Sen krævede, at majoriteten af dommere i dommerpanelet skulle være af cambodjansk nationalitet. Hun Sen gik endda så vidt at forlange, at han selv skulle være dommer i tribunalen. Dette blev naturligvis afvist af FN, men det var denne type af krav der gjorde, at FN's øverste ledelse 8. februar 2002 valgte at true med at afbryde forhand-

lingerne om et Khmer Rouge tribunal, da man ikke længere mente, at man kunne sikre et tribunal, der ville leve op til internationale standarder. Medlemslande af FN herunder ikke mindst USA var uenige i denne beslutning, og det førte til intense diplomatiske forhandlinger. Kofi Annan var dog ikke til at rokke, og han gjorde det klart, at med den holdning, som den cambodjansk regering havde til et Khmer Rouge tribunal, ja så skulle enten FN's generalforsamling eller FN's sikkerhedsråd beordre FN's ledelse til at genoptage forhandlingerne. Dette blev også resultatet, da FN's generalforsamling den 18. december 2002 vedtog resolution 57/228, der beordrede FN's ledelse til for det første at genoptage forhandlingerne med den cambodjanske regering og for det andet at opnå en aftale med den cambodjanske regering uden forsinkelser. På den baggrund sendte Kofi Annan sin FN delegation tilbage til Cambodja og lukkede aftalen med den cambodjanske regering. Dette skete officielt den 6. juni 2003, hvor FN's forhandlingsleder Hans Correl sammen med den cambodjanske regering i Phnom Penh annoncerede en aftale, der skulle bane vejen for etableringen af Khmer Rouge tribunalen, men der var stadig så mange uafklarede spørgsmål, der gjorde at vejen særdeles ujævn, nogen vil endda kalde den blind. Igen var det den cambodjanske regering, der søgte at øve indflydelse - et mere betegnende udtryk vil måske være, at regeringen søgte at afspore den retslige proces, som den i 1997 havde bedt FN om hjælp til at etablere. Som tidligere

nævnt kan en af årsagerne være den cambodjanske regerings historiske involvering i Khmer Rouge. Den cambodjanske regering har gennem årene systematisk søgt ikke at oplyse den cambodjanske befolkning om Khmer Rouge. Fx er tiden omkring Khmer Rouge ikke nævnt med et eneste ord i cambodjanske skolebøger. Skolebøger der har forsøgt at beskrive tiden omkring Khmer Rouge er stemplet som forbudt undervisningsmateriale. Hun Sen har da også tydeligt udtrykt det med sin udtalelse om, hvordan han så på efterspillet med Khmer Rouge *"we should dig a hole, and bury the past."*

Pengekassen er ved at være tom

Hvad end årsagen har været så er faktum, at den cambodjanske regering med Hun Sen i spidsen har været en væsentlig årsag til, at der den dag i dag

ikke er faldet en eneste dom over et eneste Khmer Rouge medlem. Vist er de første retssager begyndt mod nogle af de ledende medlemmer af Khmer Rouge herunder Bror nummer to, Nuon Chea, men processen afbrydes konstant af de cambodjansk udpegede dommere. Det store problem for Khmer Rouge tribunalet i dag er, at pengekassen er ved at være tom. Det oprindelige budget tog ikke højde for så lang og kringlet en proces. De ledende medlemmer af Khmer Rouge, som for længst burde være stillet for en domstol, har en alder og mange af dem et svigtene helbred som betyder, at en reel frygt er, at ingen tidligere Khmer Rouge ledere nogensinde vil blive dømt for deres forbrydelser, og retfærdigheden for den cambodjanske befolkning vil dø sammen med de tidligere ledere af Khmer Rouge.

Gigantisk slendrian i Sudan har kostet FN langt over 10 millioner dollars

FN's Indkøbskontor konfronteret med haglbyge af kritik

Af *Henrik Døcker*

I løbet af de sidste tre år er langt over ti millioner dollars blevet sat over styr i forbindelse med FN's fredsbevarende styrke i Sudan. En medarbejder i FN's Oversøiske Indkøbskontor står anklaget for at have kanaliseret 589.000\$ til lys på en fly-landingsbane til et selskab, som hjalp hans kone til at opnå et visum, begrundet i studier. Andre ansatte i kontoret tiltales nu for ikke at have iagttaget de almindelige korruptionsbekæmpelsesregler.

Ifølge *Washington Post* havde FN's indkøbsafdeling i virkeligheden ikke tilstrækkelig bemanning til at håndtere så stor en mission, som den der indsattes i Sudan efter fredsslutningen mellem Nord og Syd, hedder det i en fortrolig rapport, som bladet er kommet i besiddelse af. De ansatte i indkøbskontoret betegner uofficielt afsløringerne som "heksejagt". En særlig indsatsstyrke undersøger nu kontrakter for op mod 300 mio.\$ vedrørende levnedsmiddelforsyning, transport og brændstof til Sudan.

FN-styrken til Sudan blev oprettet i marts 2005 og er på 10.000 mand. De angiveligt eksorbitante beløb, der anvendtes, drejede sig bl.a. om grusbe-

lægning i forbindelse med opførelse af barakker til FN-soldaterne og ikke udnyttede hotelreservationer. Der medgik 9 mio. \$ til et canadisk selskab ved navn *Skylink Aviation* for at komme fri af en forpligtelse til at forny en brændstofkontrakt. Hvorefter selskabet forhandlede sig frem til en ny ni-måneders kontrakt om brændstofleverancer til FN til et højere beløb!

Nogle problemer skyldtes dog, at FN-styrken blev deployeret langsommere end forudset, og så fik man ikke brug for så meget brændstof som antaget. Nogle af problemerne ligner gordiske knuder: Fx blev missionen bebrejdet, at den brugte 9 mio. \$ for at få FN's forsyninger gennem tolden – penge, der var blevet betalt til et lokalt selskab. FN's generalsekretær forsøgte at påvirke regeringen i Khartoum, men der var ingen "kære mor". De lokale skulle "klare det".

Og så var der den kontrakt med den new zealandske firma *Radiola Airspace*, som skulle installere soldrevent lys på en landingsbane i Kadugli, sydvest for Khartoum. Der var det ved det, at lyset ikke opfyldte FN's sikkerhedsspecifikationer så lidt som de krav, ICAO (Den International Organisation for Civil Flyvning) har opstillet. "Og det skulle vi nok ikke have gjort", har Radioladirektør Brent Albiston siden hen ved-

gået. "Men der blev ikke betalt noget under bordet". På den fjerne lokalitet Kadugli, hvor strømforsyningen under alle omstændigheder er uregelmæssig,

er lyset alligevel bedre end i Khartoums internationale lufthavn, hed det sig. Hvis det står til troende, så er det endnu engang godtgjort, at alt er relativt.

Internationalt overblik ved Henrik Døcker

Kritik af FN's indsats i Østtimor efter attentatforsøg på præsidenten

120 militærpersoner og 30 politifolk fra Australien ankom til Østtimor som forstærkning for FN's styrke i landet (9150 militærpersoner og 1640 civile politibetjente) efter drabsforsøget på østatens præsident Jose Ramos-Horta i begyndelsen af februar. FN-styrken er blevet kritiseret for ikke hurtigt at komme den hårdt sårede præsident til undsætning – han lå i over en time sit soveværelse, inden hjælp nåede frem, hvorefter han blev fløjet til et hospital i Darwin i Australien. Den Internationale Krisegruppe (ICG) advarede i en rapport tre uger før kupforsøget mod hvad landets lille hær kunne finde på i frustration over at være dårligt udrustet og i det hele taget udisciplineret. Heri indgår, at der er stridigheder mellem folk fra den østlige og vestlige del af øen. Under tidligere uroligheder har regeringen været for ivrig til at indkalde hæren og ikke politiet, der i dag er på 3200 mand, hedder det i rapporten. Østtimor blev selvstændigt i 2002 efter 450 års portugisisk kolonistyre og 25 års portugisisk besættelse. 210.000 mennesker omkom under kampe i forbindelse med uafhængigheden. Den nuværende krise med kupforsøg, foranstaltet af en allerede kendt uromager, major Alfredo Reinado, hænger sammen med den militærpolitiske krise også med uroligheder, der indtraf i 2006, da en stor del af hæren blev sendt hjem.

FN har suspenderet sine operationer i Somalia efter angreb på hovedkvarter

FN har midlertidig indstillet sin mission i Somalia efter angreb på FN's bevogtede område i hovedstaden Mogadishu. Også FN-aktiviteterne i byerne Afgooye og Kismayo er suspenderet. Det er sket efter at der er lagt hindringer i vejen for uddeling af nødhjælpsforsyninger af forskellig art. Oprørske grupper opstiller vejspæringer, det regner med granater, ligesom der er fremsat trusler mod nødhjælpsfolkene. I januar dræbtes en medarbejder ved *Medecins sans Frontières* (Læger uden Grænser) af en vejsidebombe. En række ngo'er, de frivillige organisationer, har sløffet rejser til landområder. 40.000 mennesker er flygtet fra Mogadishu i årets første par måneder. Ifølge UNHCR (Flygtningehøjkommissariatet) er antallet af mennesker, der er blevet tvunget til at flygte til en anden del af landet nu oppe på 294.000.

FN's tortur-rapportør protesterer mod USA's brug af waterboarding

FN's særlige rapportør om tortur, professor Manfred Nowak, har skarpt kritiseret USA for præsident George W. Bush's godkendelse af den særlige form for tortur, amerikanerne kalder *waterboarding*, og som består i at torturofferet, der har hovedet bøjet forover, får hældt en masse vand over sig og også tvinges til at drikke en masse, således at vedkommende får fornemmelsen af at

være ved at drukne. Den amerikanske efterretningstjeneste CIA's direktør Michael Hayden bekræftede i februar, at denne torturform er blevet brugt mod personer, mistænkt for terrorvirksomhed. Den er ifølge Nowak "total uacceptabel" efter folkerettens menneskeretsbestemmelser.

Congolesisk oprørsleder fremstillet for Den Internationale Straffedomstol

Den tidligere congolesiske oprørsleder *Mathieu Ngudjolo Chui* blev i februar for første gang fremstillet for Den Internationale Straffedomstol i Haag. Det skete fire dage efter at Chui var blevet anholdt i Congo (tidl. Zaire) som sigtet for ni tilfælde af krigsforbrydelser, herunder brug af børnesoldater og sex-slaver, samt tre tilfælde af forbrydelser mod menneskeheden. Den nuværende oberst i den congolesiske hær var tidligere ledende officer i oprørstyrken *Den nationale Integrationalistfront (FNI)* og ledede dødbringende angreb på landsbyen Bogoro i den nordøstlige congolesiske provins Ituri. For denne Haagdomstol verserer for tiden også sagen vedrørende Sudan (Darfur) og Uganda.

Mange irakiske flygtninge i Syrien er torturofre

En femtedel af de i alt 19.000 irakiske flygtninge i Syrien, som er registreret hos FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR), er torturofre fra diktatoren Saddam Husseins tid. De er blevet slået, udsat for elektrisk strøm, er blevet brændemærket eller har fået objekter sat ind under neglene – som oftest af militærpersoner. Men mange er også

traumatiserede af de mange bombardementer, raketangreb, skyderier eller dødstrusler. UNHCR har etableret et psyko-socialt program for de mange mennesker. Over 2,2 mio. irakere inde i Irak er fordrevet fra deres hjemstavn dér, mens to mio. andre er flygtet til nabolande, især Syrien og Jordan.

Vandmangel plager nu også den rige verden

Inden for de næste 20 år vil tre milliarder mennesker på vor klode leve i områder, der har vandmangel – og det gælder også Europa og Nordamerika, fremgår det af en rapport fra FN. Hvert individ har behov for 20 liter vand om dagen for at kunne leve et sundt liv – et toilet bruger ca. 50 liter om dagen. Hvis man fordeler vandforbruget i den rige del af verden pr. indbygger er forbruget 3000 liter pr. person pr. dag. Hvis FN's 2015 Mål skal nås, skal 360.000 flere mennesker om dagen opnå adgang til rent drikkevand. Ifølge generalsekretær Ban Ki-moon skyldes mange af verdens konflikter netop vandmangel.

Over ti lande rekrutterer stadigvæk børnesoldater

FN's generalsekretær Ban Ki-moon opfordrer til yderligere forholdsregler over for rekrutteringen af børnesoldater, der fortsat finder sted i over et dusin land. Det gælder Afghanistan, Burundi, Den Centralafrikanske Republik, Colombia, Congo, Filippinerne, Myanmar, Nepal, Somalia, Sri Lanka, Sudan, Tchad og Uganda. I lande plaget af borgerkrig er det overvejende unge mænd og kvinder – hvis ikke ligefrem drenge eller piger – der udsættes for

seksuelt præget vold eller regulær voldtægt. Væbnede grupper er i en del tilfælde trængt ind over grænsen til nabolandet for at rekruttere børn i flygtningelejre. I visse lande, særlig Afghanistan og Irak, er skoleelever, lærere og skoler skydeskive for systematiske og målrettede angreb. Inddragelse af militær bistand og indrejseforbud bør indgå i repressalierne mod hvervning af børnesoldater.

Appel om bistand til hjemstavnsfordrevne i Aserbajdsjan

Verdensfødevarerprogrammet (WFP) har anmodet om yderligere bistand fra det internationale samfund for at kunne fuldende et hjælpeprogram på i alt 15,9 mio. \$ til titusinder azerier, dvs. aserbajdsjanske statsborgere, der efter kampe mellem armenske og aserbajdsjanske styrker 1991-94 måtte flygte fra deres hjemstavn i enklaven *Nagorno-Karabakh* til Aserbajdsjan. Mens en del af disse mennesker flyttede til byerne og efterhånden kom til at klare sig selv, forblev mange tusinde i landdistrikterne. Nagorno-Karabakh er i dag *de facto* en del af nabolandet Armenien. Rusland har været blandt de store bidragydere af hjælp til azerierne, der er muslimer, mens armenierne er kristne.

Bekymring for sundhedstilstanden hos omkr. 250.000 hjemstavnsfordrevne kenyanere

Verdenssundhedsorganisationen (WHO) har udtrykt bekymring over sundhedstilstanden hos op mod 250.000 kenyanere, der som følge af politiske uroligheder efter præsidentvalget har måttet forlade deres hjem og nu

bor under primitive forhold omkring Nairobi, Eldoret, Nakuru eller Naivasha. 75 pct. af disse interne flygtninge skønnes at være kvinder og børn. Der er overfyldt i flygtningelejrene. Mange af børnene er forældreløse. Mest udbredte børnesygdomme er diarré og åndedrætsbesvær. Hiv/aids- og tuberkulosepatienter kan ikke få medicin regelmæssigt. WHO har sammen med Kenyas Røde Kors og det kenyanske sundhedsministerium bistået de hjemstavnsfordrevne med at få oprettet over 60 fordelingssteder.

Bosnisk-serbisk general idømt 33 års fængsel

Den 65-årige bosnisk-serbiske general *Dragomir Milosevic* (ikke i familie med ekspræsident Slobodan Milosevic) er af Det Internationale Krigsforbrydertribunal for Eksjugoslavien fundet skyldig i forbrydelser mod menneskeheden såvel som krigsforbrydelser, hvorfor han idømtes 33 års fængsel. Under en 15 måneders belejring af Bosnien-Hercegovinas hovedstad Sarajevo i 1995 udførte og ledede han omfattende snigskyttevirksomhed og bombardementer, som tog livet af mange civile. En af de mest spektakulære begivenheder var morterangrebet på Markedspladsen kaldet Markele i august 1995, hvor 34 civile blev dræbt, mens 78 blev såret. Milosevic' forgænger som chef for belejringsstyrkerne, Stanilav Galic, er tidligere af samme domstol blevet idømt livsvarigt fængsel.

UNHCR hilser bidrag fra bl.a. Danmark til 2008-budgettet særlig velkommen

FN's Flygtningehøjkommissariat UNHCR har præsenteret et 2008-budget på 1096 milliarder \$, idet der dog ved årsskiftet kun var afgivet løfter fra medlemslandene for 492 mio.\$ Dette beløb repræsenterede dog en stigning på 25 pct. i forhold til året før. UNHCR's nordiske repræsentant Hans ten Feld udtrykte særlig tilfredshed med de løfter om bidrag, der kom fra Danmark (130 mio. kr. eller 26 mio. \$), Norge (240 mio. no.kr. eller 44 mio. \$) og Sverige (564 mio. sv. kr. eller 89 mio. \$). UNHCR er repræsenteret i 166 lande og forestår hjælpeprogrammer til verden omkr. 32 mio. flygtninge.

Eritreas regering har ved obstruktion kortsluttet FN's indsats i landet

FN's otte år gamle mission i Eritrea (UNMEE) står i alvorlig fare for helt at måtte indstille virksomheden, efter at landets regering pr. 1. december begynde kraftigt at beskære brændstof-forsyningerne til styrken. Der er ikke blevet givet nogen officiel forklaring herpå, men ifølge en uofficiel udtalelse fra et medlem af FN's stab skyldes det den eritreanske regerings ønske om at blive af med FN. End ikke en henvendelse fra generalsekretær Ban Ki-moon til Eritreas præsident Isaias Afwerki har nyttet noget. FN-missionen indsattes i 2000 efter at en grænsekrig mellem Eritrea og Etiopien var afsluttet med en fredsftale i Algier. Eritrea har over for FN's Sikkerhedsråd protesteret mod at Etiopien (angiveligt) holder et grænse-

område, eritreanerne betragter som deres, besat. UNMEE blev ellers forlænget med et halvt år i januar.

Bliv en heldig kartoffel - det er nemlig kartofflens år i år!

2008 er udpeget til at være *kartofflens år*, og det skal der ikke grines ad! Denne rodfrugt er nemlig den fjerdevigtigste afgrøde efter hvede, majs og ris. Men den var længe ganske overvejende et fænomen i den rige verden. I 2005 var produktionen af kartofler for første gang større i den samlede u-landsverden end i industrilandene. Til august vil der i Dundee i Skotland blive holdt en konference om kartoffelproduktion i hele verden, arrangeret af Det Skotske Afgrødeinstitut (SCRI). Det er i det hele taget Skotland, der er førende i kartoffelproduktionen med en årlig produktion på 314 mio. tons. Kina er imidlertid verdens største kartoffelproducent. Landets konsumering af kartofler er enorm. Heri indgår også chips og franske kartofler.

Trods fald i børnedødeligheden er UNICEF langt fra tilfreds

Det stærke fald i børnedødeligheden i løbet af det 20. århundrede - eksempelvis fra 20 mio. børn i 1960 til 9,7 millioner i 2006 - er ifølge FN's Børnefond UNICEF "én af de største succeshistorier i international sundhed". Et nærmere studium af statistikkerne viser imidlertid, at faldet er meget ulige fordelt. Tre fjerdedelen af de 60 lande, som ikke har vist nogen fremgang, befinder sig i Afrika. Kun tre afrikanske lande synes at kunne nå FN's 2015 Mål: Cape Verde, Eritrea og Seychellerne. I det sydlige

Afrika er børnedødeligheden ligefrem steget. Næsten alle de 27.000 børn, der dør hver dag, bor i udviklingslandene. En tredjedel af dem dør inden for den første måned af deres liv. Mangler i det basale sundhedsvæsen bærer en stor del af skylden herfor.

Den japanske by Kobe centrum for forskning i jordskælvssikre huse

Blandt flere forskellige forskningscentre i jordskælvssikre huse i Kobe i Japan er også FN's center for regional katastrofeforskning (UNCRD). Kobe blev selv ramt hårdt af det store Hanshin-jordskælv i 1995 - men netop byens genopbygning har udløst tanken om her at samle forskningscentre til forebyggelse af naturkatastrofer. 80pct. af de mennesker, der blev dræbt ved jordskælvet i 1995, blev simpelthen mast til døde af sammenstyrtede bygninger, andre blev kvalt. FN-centret, beliggende i præfekturet Hyogo, er i gang med at forstærke bygninger i Fiji, Indien, Indonesien og Usbekistan.

Tilfredsstillende resultater efter ti år med forbud mod landmineproduktion

Millioner af landminer er blevet uskadeliggjort i de ti år der er gået, siden den internationale traktat mod landmineproduktion blev undertegnet. Antallet af ofre for landmineekspllosioner er

blevet reduceret med 55 pct. og over 1000 kvadratkilometer landareal er blevet mineryddet. 38 lande er ophørt med at producere disse miner. Sagt på en anden måde er 41-42 millioner miner gjort ufarlige, mens antallet af egentlige producentlande er reduceret til et par stykker, kun to lande, nemlig Myanmar/Burma og Rusland bruger dem. For ti år siden var der omkr. 60.000 ulykker med døde eller sårede om året, i dag er tallet ca. 10.000. I alt 156 stater har nu undertegnet traktaten.

Humanitær katastrofe på grund af kulde i Tadsjikistan

En voldsom kulde med gennemsnitlig minus 15 grader siden januar (og ned til minus 25 om natten) har bragt den centralasiatiske republik Tadsjikistan tæt på en humanitær katastrofesituation. Turbinerne til elektricitetsforsyningen i hovedstaden Dunshanbe og andre steder i landet virker ikke som de skal - og der er mangel på strøm i mange områder. FN's Økonomiske Kommission for Europa oplyser, at strøm ved vandkraft skriver sig for 76 pct. af energiforsyningen. Fødevarerforsyningen er alvorligt beskåret som følge af kulden. Over en halv million mennesker er i stor fare - særlig syge på hospitalerne og børnehjemsbørn.